

Forslag

til

Lov om ændring af lov om tilskud til dræning.

Fremsat den 15. oktober 1975 af *landbrugsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 227 af 12. juni 1975 om tilskud til dræning som ændret ved lov nr. 456 af 17. september 1975 foretages følgende ændringer:

1. *Lovens titel* ændres til: „Lov om tilskud til dræning og vanding.“.

2. § 1 affattes således:

„§ 1. Til dræningsarbejder og udførelse af mekaniske vandingsanlæg på jordbrugsbedrifter kan landbrugsministeren i finansårene 1975-76 og 1976-77 give tilsagn om tilskud af statskassen efter stk. 2 og 3, jfr. stk. 4, inden for en samlet beløbsramme på 24 mill. kr.

Stk. 2. Tilskuddet udgør 25 pct. af de med arbejdets gennemførelse forbundne omkostninger bortset fra vederlag for eget arbejde.

Stk. 3. Ved mekaniske vandingsanlæg bortses tillige fra udgiften til anskaffelse af

de dele af anlægget, der ikke nedgraves i jorden eller på anden måde bringes i varig fast forbindelse med ejendommen, samt fra udgiften til anskaffelse af motor og pumpe.

Stk. 4. Tilskud under 1.000 kr. udbetales ikke.

Stk. 5. Det er en betingelse for ydelse af tilskud,

- 1) at arbejdet først påbegyndes, efter at tilsagn om tilskud er givet,
- 2) at arbejdet gennemføres inden 1 år fra tilsagnets meddelelse, og
- 3) at der, for så vidt angår dræningsarbejder, udelukkende anvendes lerrør eller betonrør ved arbejdet.

Stk. 6. Landbrugsministeren kan gøre undtagelse fra reglerne i stk. 5, nr. 2 og 3, når særlige forhold taler derfor.“.

§ 2.

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved lov nr. 227 af 12. juni 1975 om tilskud til dræning blev der som et led i regeringens beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og med henblik på forbedring af landbrugets produktionskapacitet fastsat en beløbsramme på 12 mill. kr. til tilsagn i finansåret 1975-76 om tilskud på 25 pct. af de med dræningsarbejder på landbrugsarealer forbundne omkostninger.

Da der har vist sig en betydelig interesse for at få Landbrugsmin. 1. afd. 3. kt. j. nr. 48/510.

del i disse midler, og da det fremdeles skønnes påkrævet, at beskæftigelsen fremmes ved statslige støtteforanstaltninger, er den nævnte tilsagnsramme ved ændringslov nr. 456 af 17. september 1975 blevet udvidet til en samlet tilsagnsramme på 24 mill. kr. for finansårene 1975-76 og 1976-77.

Som det fremgår af den af folketingets landbrugs- og fiskerierudvalg den 10. september 1975 afgivne betænkning over forslaget til den nævnte ændringslov

(lovforslag nr. 264, blad nr. 888) har landbrugsministeren efter for udvalget oplyst, „at han i begyndelsen af folketingssamlingen 1975-76 agter at fremsætte lovforslag om ændring af lov om tilskud til dræning, således at denne lov åbner mulighed for tilskud til boring og underjordiske dele af vandingsanlæg“.

Et mekanisk vandingsanlæg består af motor, pumpe, underjordiske hovedledninger med hydranter og enten transportable spredelninger med spredere (sprinklere) eller mobile vandingsanlæg (vandingsmaskiner). Såfremt der ikke kan skaffes vand på anden måde, er det nødvendigt, at der i anlægget indgår en ny boring til fremskaffelse af vand.

Efter nærværende lovforslag kan inden for den gældende lovs rammebeløb på 24 mill. kr. foruden til dræningsarbejder gives tilskud på 25 pct. af udgiften til mekaniske vandingsanlæg, bortset fra udgiften til de dele af anlægget, der ikke nedgraves i jorden eller på anden måde bringes i varig fast forbindelse med ejendommen. Udgiften til pumpe og motor er ikke tilskudsberettiget, uanset om disse genstande er grundfaste.

Da det er et betydeligt behov for vanding inden for gartnerier, frugtplantager og planteskoler har man fundet det rimeligt, at disse erhverv inddrages under lovens område.

Under hensyn hertil er „landbrugsarealer“ i lovens § 1, stk. 1, foreslået ændret til: „jordbrugsbedrifter“.

Ved jordbrugsbedrifter forstås bedrifter, der anvendes til landbrug, erhvervsgartneri, erhvervsfrugtavl, planteskole eller lignende jordbrugsvirksomhed.

Grundforbedringslovgivningen har altid hjemlet støtte til „vanding“ ,men først fra slutningen af 1950'erne blev der givet grundforbedringsstøtte til mekaniske vandingsanlæg, efter at der forelå fyldestgørende forsøgsresultater i Danmark. Tilskud til vanding (og anden grundforbedring) blev standset i 1972.

Efter den nugældende generelle grundforbedringslov, lov nr. 166 af 29. marts 1974 om grundforbedringslån, kan der alene godkendes fortrinspant for lån i banker, sparekasser og realkreditinstitutter. Sådanne lån med fortrinspant kan, for så vidt angår mekaniske vandingsanlæg, alene ydes til de dele af anlægget, som nedgraves i jorden eller på anden måde bringes i varig fast forbindelse med ejendommen (incl. grundfast motor og pumpe), jfr. § 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 225 af 29. april 1974 om grundforbedringslån.

Tilskud efter den gældende lov om tilskud til dræ-

ning skal efter lovens § 2, stk. 1, anvendes som ekstraordinært afdrag på de nævnte fortrinslån, såfremt et sådant lån optages til arbejdet. Dette vil også gælde det foreslåede tilskud til vandingsanlæg.

I en skrivelse af 26. august 1975 har landbo- og husmandsforeningerne bl. a. anført, at klimaforholdene i vækstperioden gennem de senere år har understreget nødvendigheden af, at der ikke mindst i de husdyrintensive egne kan ske en supplerings af den naturlige nedbør med ekstra vandtilførsel på en væsentlig del af det samlede landbrugsareal. Uden denne mulighed sker der efter landboorganisationsernes opfattelse i de enkelte år en betydelig nedgang i landets samlede høst. I visse områder bliver der tale om decideret misvækst, hvilket tydeligt har vist sig i indeværende år. Det gælder ikke alene kornproduktionen, men i mindst lige så høj grad grovfoderhøsten, der er afgørende for omfanget af produktion og afsætning af husdyrprodukter.

Ved landbrugstællingen i juni 1972 fandtes der 5.161 vandingsanlæg til markvanding i Danmark. Regnes der med, at disse anlæg har en gennemsnitskapacitet på 25 ha, svarer det til et vandet areal på ca. 130.000 ha eller omkring 4,3 pct. af det dyrkede areal her i landet.

Der udførtes i årene 1964-72 vandingsanlæg for gennemsnitlig 5.000 ha pr. år. Da såvel klimaforhold med tørre sommerperioder som den tekniske udvikling af vandingsanlæggene har betinget en forøgelse af vandingsaktiviteten i de sidste par år, må det være realistisk at regne med, at der i de senere år er blevet gennemført vandingsanlæg for et areal på 6-7.000 ha pr. år.

Det gennemsnitlige merudbytte ved vanding af landbrugsafgrøder er ved forsøgene på St. Jyndevad forsøgsstation opgjort til 1.860 f. e. pr. ha. Merudbyttet er størst for græsmarker, og vanding er også teknisk og arbejdsmæssigt lettest i denne afgrøde.

På sandjord kan man forvente merudbytte ved vanding i 9 af 10 år, på lerholdige jorder i 7 af 10 år og på rene lerjorder i 2-3 af 10 år.

Ud over det direkte merudbytte har vanding betydning ved at stabilisere produktionen gennem vækstperioden. En stabil grønsproduktion er således af væsentlig betydning for kvægets ernæring og dermed for mælkeproduktionen.

Med de nuværende priser vil et komplet vandingsanlæg i etableringsudgifter koste 2-4.000 kr. pr. ha. Med sprinklersystem må regnes med etableringsudgifter på 2-3.000 kr. pr. ha og med vandingsmaskiner (der tilkøbes fast jordledning) med etableringsudgifter på 3.500-4.000 kr. pr. ha.

Af de samlede omkostninger ved etablering af vandingsanlæg vil de udgifter, der ikke er tilskuds-

berettigede, nemlig udgifterne til det løse tilbehør samt til pumpe og motor udgøre ca. 40-50 pct.

Denne begrænsning af de tilskudsberettigede udgifter er på linie med hidtidig praksis for grundforbedringstilskud til vandingsanlæg. Til motor, pumpe (også grundfaste) samt det løse tilbehør kan der fås investeringsfradrag i perioden fra 20. september 1975 til 31. december 1976 efter lov nr. 443 af 16. september 1975 om midlertidigt investeringsfradrag for maskiner, inventar og lignende driftsmidler.

Det må antages, at en (gen)indførelse af tilskuddet på 25 pct. af de nævnte tilskudsberettigede udgifter til vandingsanlæg vil kunne medføre en stigning i den årlige tilvækst i det vandede areal fra de nuværende 6-7.000 ha til ca. 12.000 ha.

Regner man med, at det foreslåede tilskud til vanding vil bevirke en forøgelse af den årlige tilvækst i det vandede areal på 5.000 ha, og sættes den gennemsnitlige etableringsudgift til 3.000 kr. pr. ha, svarer dette til en investeringsforøgelse på 15 mill. kr.

Det kan skønnes, at ca. $\frac{1}{3}$ af de samlede omkostninger eller ca. 5 mill. kr. udgøres af direkte og indirekte arbejds løn.

Regnes der med en timeløn på 30 kr., svarer dette til en merbeskæftigelse på ca. 160.000 arbejdstimer eller ca. 80 mand i et år.

Med en gennemsnitlig etableringsudgift til vandingsanlæg på 3.000 kr. pr. ha vil den årlige brutto-udgift ved etablering af vandingsanlæg på 12.000 ha udgøre 36 mill. kr., og den tilskudsberettigede udgift vil udgøre ca. 20 mill. kr. Et statstilskud på 25 pct. heraf vil medføre en udgift for staten på ca. 5 mill. kr. på årsbasis.

De økonomiske konsekvenser af, at gartneri og frugtavl m. m. som foreslået medtages under tilskudsordningen for dræning og vanding, vil ikke i væsentlig grad forrykke de forannævnte beregninger og skøn vedrørende tilskud til vandingsanlæg. Særlig bemærkes, at væksthushavet stort set er tilstrækkeligt forsynet med vandingsanlæg. Endvidere vil tilskud til dræning på gartneriarealer samt i frugtplantager og planteskoler ikke i væsentlig grad påvirke den samlede udgift til dræningstilskud.

Den foreslåede lov vil ikke medføre øgede administrationsudgifter.